

Józef Stala

"Wartość czystości seksualnej :
analiza etyczno-pedagogiczna",
Agnieszka Regulska, Tychy 2007 :
[recenzja]

Studia nad Rodziną 16/1-2 (30-31), 508-511

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Agnieszka Regulska, Wartość czystości seksualnej. Analiza etyczno-pedagogiczna, Maternus Media, Tychy 2007, 206 s.

W kontekście współczesnej kultury, która jakże często zniekształca lub nawet zatracza prawdziwe znaczenie ludzkiej płciowości, ponieważ pozbawia ją podstawowego odniesienia do osoby, Kościół realizuje misję przedstawiania płciowości jako wartości i zadania całej osoby ludzkiej stworzonej na obraz i podobieństwo Boga: kobiety i mężczyzny. Ludzka płciowość nie zamyka się jedynie w wymiarze fizycznym, ale dotyczy całego człowieka. Jedynie uwzględnienie duchowego wymiaru seksualnych działań człowieka czyni je działaniem w pełni ludzkim. Właśnie w świetle współczesnej kultury, która zazwyczaj lekceważy ludzką płciowość, przedstawiając ją w sposób zubożony i odnosząc głównie do ciała i egoistycznej przyjemności, posługa wychowawcza, zwłaszcza postawa rodziców, winna skupiać się zdecydowanie na kulturze życia płciowego, aby była ona prawdziwie i w pełni osobowa. Płciowość jest w istocie bogactwem całej osoby: ciała, uczuć i duszy – ujawniającym swe głębokie znaczenie w doprowadzeniu osoby do złożenia daru z siebie w miłości.

Z tych między innymi powodów należy zauważyć książkę „Wartość czystości seksualnej. Analiza etyczno-pedagogiczna” autorstwa dr Agnieszki Regulskiej. Omawiana książka została wydana w 2007 r. nakładem Wydawnictwa Maternus Media w Tychach. Na stronie redakcyjnej zamieszczono informację, że jest ona rozprawą doktorską napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Wojciecha Chudego na seminarium z filozofii wychowania w Instytucie Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Na jej podstawie autorka uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Recenzentami dysertacji i jej wersji książkowej byli: ks. prof. dr hab. Marian Nowak i prof. dr hab. Katarzyna Olbrycht. Autorka, mimo młodego wieku, jest doświadczonym teoretykiem, a także praktykiem. Od kilku lat jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Wydziału Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Wydziału Ekonomiczno-Społecznego Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Łomży, pracowała również jako pedagog szkolny, terapeuta, specjalista pracy z rodziną oraz kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy. Autorka we „Wprowadzeniu” jasno wskazała na motyw i cel powstania niniejszej rozprawy: „Książka jest odpowiedzią na współczesne negatywne poglądy i postawy dotyczące czystości seksualnej. Destrukcyjne tendencje wewnątrz dzisiejszej cywilizacji w sposób szczególny dotyczą sfery płciowości. Zachowywanie czystości seksualnej przedstawiane jest w nega-

tywnych aspektach, banalizowane, a nawet ośmieszane. Wysuwane są różne zastrzeżenia przeciwko zachowywaniu czystości seksualnej, na przykład, że jest niemożliwa do praktykowania, szkodzi rozwojowi człowieka i jego zdrowiu, jest znakiem zacofania wobec rzekomego postępu współczesności itp.” (s. 12). „Stąd niezwykle ważne jest przedstawienie etyczno-pedagogicznego wymiaru czystości seksualnej poprzez wskazanie na znaczenie czystości dla osoby w każdym okresie jej życia oraz ukazanie czystości seksualnej jako wartości wychowawczej. Wskazana zostanie konieczność wychowania do czystości seksualnej w kontekście całego życia człowieka. Uzasadniona będzie teza, że w zależności od okresu i stanu życia wychowanie przybiera różny charakter i formy” (s. 12-13).

Recenzowana publikacja składa się z wykazu skrótów, wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia oraz propozycji bibliograficznych. W wykazie skrótów zostały rozpisane stosowane najważniejsze dokumenty Kościoła, natomiast we wstępie autorka uzasadniła podjęcie omawianego tematu zamiarem ukazania znaczenia czystości seksualnej dla każdego człowieka, dla rozwoju i umacniania miłości w małżeństwie i rodzinie, a także jej znaczenia dla realizowanego celibatu. Istotna jest integracja płciowości ze sferą duchową człowieka, aby jego seksualność – różna na poszczególnych etapach życia i rozwoju – zawsze była afirmacją godności każdej osoby oraz łączyła się z miłością i szacunkiem dla ludzkiego życia.

Zaproponowany temat został rozpisany w pięciu logicznie uzupełniających się rozdziałach. W rozdziale pierwszym „Wartość czystości seksualnej dla osoby ludzkiej” czytelnik znajdzie wprowadzenie w omawiane zagadnienia: scharakteryzowana tu została personalistyczna koncepcja człowieka, wartość ludzkiej płciowości, czystość seksualna rozumiana jako wartość osoby oraz jako miłość – dar. W drugim zaś rozdziale „Wychowanie do czystości seksualnej w dzieciństwie i w okresie dojrzewania” zostało przedstawione wychowanie do czystości jako szczególny obszar wychowania podczas dzieciństwa i młodości człowieka. Zostało podkreślone, że rozwój seksualny dzieci i młodzieży niejako domaga się odpowiedniego wychowania młodych ludzi do czystości seksualnej. W trzecim rozdziale „Realizacja czystości seksualnej w życiu małżeńskim i w celibacie” została ukazana realizacja czystości seksualnej człowieka żyjącego w związku małżeńskim oraz żyjącego w celibacie jako osoba duchowna lub jako osoba świecka. Wskazano i uzasadniono wzajemne powiązania między czystością seksualną, miłością, będącą darem, i rodzicielstwem, a także etyczny sens realizowania czystości seksualnej przez osoby duchowne i świeckie żyjące w celibacie. Z kolei w rozdziale czwartym

„Znaczenie czystości seksualnej dla okresu starości” autorka scharakteryzowała najpierw starość, a następnie ukazała człowieka starego w jego odniesieniu do seksualności i do czystości seksualnej, bowiem współcześnie starość stała się nowym etapem w życiu seksualnym człowieka, choć inaczej należy rozumieć popęd płciowy. Natomiast w ostatnim, piątym rozdziale „Plaszczyzna pedagogiczna czystości seksualnej” autorka skupiła się na różnych aspektach wychowawczych wynikających z czystości seksualnej, poczynsz od zaprezentowania wychowania personalistycznego i wskazania konieczności integralności seksualności w osobie aż po zaproponowanie wskazań wychowawczych wynikających z czystości seksualnej. Ludzka płciowość wymaga solidnego i odpowiedniego wychowania człowieka prowadzącego go do osobowego spełnienia. Odpowiednio rozumiana czystość seksualna broni człowieka przed nieodpowiednimi odniesieniami osoby do siebie i do innych ludzi, a zarazem wyzwała wspaniałe międzyosobowe relacje, jak miłość.

W zakończeniu zostało przedstawione podsumowanie pracy, choć trochę szkoda, iż po tak solidnym i merytorycznie ukazanym zagadnieniu, nie zostały jeszcze celniej zgromadzone wnioski i zaproponowane postulaty pedagogiczno-wychowawcze, będące owocem tej pracy. Należy również podkreślić, iż autorka udokumentowała w przypisach przedstawiane treści dokumentami Kościoła i literaturą przedmiotu, znaczną część tych pozycji zaprezentowała też w zaproponowanej w książce bibliografii. Autorce udało się zrealizować nietatwe zadanie, poruszając bowiem dość trudne, delikatne, a nawet w kontekście „zawirowań” aksjologicznych współczesnego świata, skomplikowane zagadnienia, potrafiła przedstawić je komunikatywnym językiem, a jednocześnie płynnie przeprowadzać czytelnika przez poszczególne części monografii. Trochę szkoda, że nie zostały zamieszczone streszczenia w obcych językach, co ułatwiłoby czytelnikom spoza Polski zapoznanie się z zagadnieniami omówionymi w recenzowanej książce.

Na okładce książki został zamieszczony tekst, jak należy rozumieć jest to fragment z recenzji p. prof. dr. hab. Wojciecha Chudego, który jakże wyraźnie wskazał trafność i aktualność niniejszej książki: „Podstawową rolę w życiu człowieka odgrywa wychowanie do czystości, gdzie w centrum uwagi wychowawczej znajduje się ciało człowieka będące zawsze znakiem osoby. Książka Agnieszki Regulskiej uświadamia, że wychowanie do czystości doprowadza osobę ludzką do pełnej dojrzałości i uzdalnia ją do szanowania i rozwijania «oblubieńczego sensu» ciała, w czym tkwi sens małżeństwa. W książce obaleniu ulegają mity, według których czystość seksualna ogranicza się do fałszywie pojętej ascezy lub cnoty powstrzymywania się od współżycia płciowego.

Autorka w sposób przystępny i tonem przyjaznym dla Czytelnika wyjaśnia, że czystość polega na rozumnym i wolnym zintegrowaniu przez człowieka płciowości ciała ze sferą duchową osoby. Wtedy przejawy seksualności, różne w każdym okresie życia, stają się wyrazem afirmacji godności własnej i innych osób, kierowania się miłością i szacunkiem dla życia ludzkiego. Czystość seksualna to wartość aktualna w każdym okresie życia: od dzieciństwa do wieku starszego. Z odkryciem płciowości łączy się poznanie przez młodego człowieka własnego «ja»: chcąc osiągnąć dojrzałość, musi on wytrwale i konsekwentnie uczyć się znaczenia ciała, sensu kobiecości i męskości w obrębie wewnętrznych reakcji swego «serca». Nieoceniona może być tutaj pomoc wrażliwego i mądrego rodzica, nauczyciela lub przyjaciela-wychowawcy. Książka Agnieszki Regulskiej może pełnić rolę takiego doradcy”.

ks. Józef Stala – UPJPII Kraków

Sylwia Kuźma-Markowska, Zdrowe matki, chciane dzieci. Ruch kontroli urodzeń w stanie Illinois (1923-1941), Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2009, 320 s.

Globalne rozpowszechnienie metod kontroli urodzeń w znacznym stopniu zmieniło świat. Chociaż zaludnienie w skali ogólnoswiatowej w XX wieku wzrosło niemal czterokrotnie, wskaźniki płodności w większości krajów gwałtownie spadają. W wielu z nich nie ma zastępowalności pokoleń, co oznacza, że narody wymierają¹. Jest wiele przyczyn sprawiających, że przychodzi na świat coraz mniej dzieci, jednak liczne badania wskazują, że znaczną rolę w tym zakresie odgrywa zwiększony dostęp do antykoncepcji, którą obecnie stosuje ponad połowa par małżeńskich na świecie. Następstwem globalnego ruchu planowania rodziny jest nowa wizja praw kobiet, która zmienia zarówno prawo międzynarodowe, jak i życie kobiet.

¹ Sytuacja ta dotyczy także Polski, gdzie od 1989 roku nieprzerwanie przestała występować prosta zastępowalność pokoleń. Występuje i nasila się groźba depopulacji. Według prognoz Międzynarodowego Centrum Programowego liczba ludności Polski w 2050 roku zmniejszy się do 36 milionów i nadal będzie się obniżać (por. J. Kłys, Sytuacja ludnościowa Polski u progu XXI wieku, w: K. Majdański, M. Schooyans, J. Kłys, „Arena bitwy o życie”, Łomianki, 2000, s. 15).